

Prečišćeni tekst Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda obuhvata sljedeće propise:

1. Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda ("Službeni list Crne Gore", br. 046/19 od 07.08.2019),
2. Ispravka Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda ("Službeni list Crne Gore", br. 048/19 od 21.08.2019), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

ZAKON

O OGRANIČAVANJU UPOTREBE DUVANSKIH PROIZVODA □

("Službeni list Crne Gore", br. 046/19 od 07.08.2019, 048/19 od 21.08.2019)

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom se, u cilju zaštite života i zdravlja ljudi, propisuju mjere za smanjenje i ograničavanje upotrebe duvanskih i sličnih proizvoda, sprječavanje štetnih posljedica njihove upotrebe, sastojci i emisija, obilježavanje pojedinačnih i spoljašnjih pakovanja, stavljanje u promet duvanskih proizvoda i elektronskih cigareta, kao i mjere za sprječavanje izlaganja sekundarnom duvanskom dimu i obezbjeđivanje vazduha bez duvanskog dima.

Član 2

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Duvanski proizvodi su cigarete i drugi duvanski proizvodi (cigare, cigarilosi, rezani duvan, duvan za lulu, duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje - burmut i druge duvanske preradevine) dobijeni industrijskom proizvodnjom, sastavljeni u cjelosti ili djelimično od duvana, koji može da bude i genetski modifikovan.

Duvanski proizvodi mogu da se upotrebljavaju za pušenje, udisanje, žvakanje ili za oralnu upotrebu.

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) duvan podrazumijeva listove obrađenog duvana i drugih prirodnih, prerađenih ili neprerađenih dijelova duvana, uključujući ekspanzirani i rekonstituisani duvan;
- 2) cigaretama se smatraju svitci duvana, koji mogu da se puše takvi kakvi su i ne svrstavaju se u cigare i cigarilose, svitci duvana koji se na jednostavan, neindustrijski način stavljaju u papirne tube za cigarete, svitci duvana koji se na jednostavan neindustrijski način savijaju u papir za savijanje cigareta, kao i proizvodi koji su u cjelini ili djelimično izrađeni od duvanskih surogata i ispunjavaju uslove koji se odnose na cigarete, osim proizvoda koji se upotrebljavaju isključivo u zdravstvene svrhe. Svitci duvana podrazumijevaju dvije cigarete čija dužina bez filtera ili muštikle je duža od 8 cm, ali nije duža od 11 cm, tri cigarete koje bez filtera, odnosno muštikle su duže od 11 cm, ali nijesu duže od 14 cm;
- 3) cigarama se smatraju svitci duvana koji mogu da se puše, s obzirom na njihova svojstva i uobičajena očekivanja korisnika, ako su: sa spoljnim omotačem od prirodnog duvana, punjeni smjesom izrezanom na trake i sa spoljnim omotačem uobičajene boje duvana, od rekonstituisanog duvana, koji u potpunosti pokriva proizvod, a zavisno od vrste i filtera, ali u slučaju cigara sa muštiklom ne pokriva i muštiklu, čija je jedinična težina bez filtera ili muštikle veća od 2,3 grama a najviše do 10 grama, obima najmanje 34 mm, kao i proizvodi koji djelimično sadrže materije koje nijesu duvan, a koji ispunjavaju uslove koji se odnose na cigarete;
- 4) cigarilosi su manja vrsta cigara izrađena kao gotov duvanski proizvod čija najveća težina može da bude do 3 grama po komadu;
- 5) duvan za samostalno motanje - rezani duvan je duvan koji je rezan ili drugačije sječen, savijen ili stisnut u komade i koji korisnici mogu da upotrebljavaju za samostalnu izradu cigareta;
- 6) duvanski proizvodi za pušenje su svi duvanski proizvodi, osim bezdimnih duvanskih proizvoda;
- 7) bezdimni duvanski proizvodi su duvanski proizvodi čijom upotrebom se ne vrši sagorijevanje, uključujući duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje i duvan za oralnu upotrebu;
- 8) duvan za žvakanje je bezdimni duvanski proizvod posebno namijenjen za žvakanje;
- 9) duvan za šmrkanje je bezdimni duvanski proizvod koji može da se upotrebljava udisanjem putem nosa;

- 10) duvan za oralnu upotrebu je svaki duvanski proizvod koji se upotrebljava za oralnu upotrebu, osim onih namijenjenih za udisanje ili žvakanje, koji su izrađeni u cjelosti ili djelimično od duvana, u obliku praha ili čestica ili u bilo kakvoj kombinaciji tih oblika, posebno onih u vrećicama ili poroznim vrećicama;
- 11) duvan za lulu je duvanski proizvod koji može da se upotrebljava putem postupka sagorijevanja i koji je namijenjen isključivo za korišćenje u luli;
- 12) duvan za vodenu lulu (nargila) je duvanski proizvod koji može da se upotrebljava putem vodene lule i smatra se duvanskim proizvodom za pušenje, a ako može da se upotrebljava i putem vodene lule i kao rezani duvan, onda se smatra rezanim duvanom;
- 13) sličan proizvod je svaki proizvod izrađen u cijelosti ili djelimično od duvana, a nije duvanski proizvod u smislu člana 3 stav 1 ovog zakona;
- 14) pušenje je rukovanje zapaljenim duvanskim proizvodom, čijim se sagorijevanjem emituju određene supstance u duvanskom dimu, bez obzira da li se dim aktivno udiše ili izdiše, kao i upotreba elektronskih cigareta;
- 15) proizvođač je pravno lice ili preduzetnik koji proizvodi ili ima dizajniran ili gotov duvanski proizvod koji stavlja u promet, pod svojim nazivom ili zaštitnim znakom;
- 16) promet je uvoz, izvoz, skladištenje radi prodaje i prodaja, odnosno stavljanje duvanskih proizvoda na tržište-činjenje dostupnim korisnicima, bez obzira na mjesto proizvodnje, besplatno ili uz plaćanje, uključujući i prodaju na daljinu;
- 17) uvoz je nabavka duvanskih proizvoda iz druge države, osim ako se primjenjuje carinski postupak o izuzeću ili oslobađanju od carinskog postupka, u skladu sa zakonom kojim se uređuje carinski postupak;
- 18) uvoznik je pravno lice ili preduzetnik koji je izvršio uvoz duvanskih proizvoda u Crnu Goru i koji ima pravo raspolaganja tim duvanskim proizvodima;
- 19) emisija podrazumijeva otpuštanje (oslobađanje) supstanci iz duvanskog dima koje nastaje u postupku upotrebe duvanskih ili sličnih proizvoda ili otpuštanje supstanci koje nastaje u postupku upotrebe bezdimnih duvanskih proizvoda;
- 20) stvaranje zavisnosti je farmakološka sposobnost supstance da izazove zavisnost, stanje koje utiče na sposobnost pojedinca da kontroliše svoje ponašanje, davanjem osjećaja nagrade i/ili olakšanja od apstinencijalnih simptoma;
- 21) karakteristična aroma duvanskog proizvoda je aroma, odnosno miris ili ukus, osim duvanskog, koji proizilazi iz dodatka jednog ili kombinacije više aditiva, uključujući aromu voća, začina, bilja, alkohola, slatkiša, mentola ili vanile, kao i drugih ukusa i mirisa prisutnih prije ili tokom upotrebe duvanskog proizvoda;
- 22) korisnik je fizičko lice koje upotrebljava duvanski proizvod, za sopstvene potrebe, van svoje trgovačke, poslovne, privredne ili stručne djelatnosti;
- 23) novi duvanski proizvod je duvanski proizvod koji ne pripada ni jednoj od sljedećih kategorija: cigarete, rezani duvan, duvan za lulu, duvan za vodenu lulu, cigare, cigarilos, duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje ili duvan za oralnu upotrebu i koji je stavljen na tržište nakon 19. maja 2014. godine;
- 24) elektronska cigareta je proizvod koji može da se upotrebljava za konzumaciju pare koja sadrži nikotin putem usnika ili bilo koji sastavni dio tog proizvoda, uključujući uložak, punjenje i uređaj bez uložka ili punjenja. Elektronska cigareta može da bude potrošna-za jednokratnu upotrebu ili ponovo punjiva-za višekratnu upotrebu, putem posude za ponovno punjenje, punjenja ili pomoću uložaka za jednokratnu upotrebu;
- 25) posuda za ponovno punjenje je posuda koja sadrži tečnost sa nikotinom i koristi se za ponovno punjenje elektronske cigarete;
- 26) biljni proizvod za pušenje je proizvod na bazi bilja, trave ili voća koji ne sadrži duvan, a može da se upotrebljava sagorijevanjem;
- 27) maloprodajni objekat je objekat u kome se duvanski proizvodi stavljaju u promet na malo i čine dostupnim korisnicima;
- 28) značajna promjena okolnosti je povećanje obima prodaje određene vrste duvanskih proizvoda za najmanje 10%, u najmanje pet država članica Evropske unije, utvrđeno na osnovu podataka iz izvještaja iz člana 32 ovog zakona ili povećanje nivoa rasprostranjenosti pušenja lica mlađih od 25 godina za najmanje pet procentnih bodova, u najmanje pet država članica Evropske unije, po određenoj vrsti duvanskog proizvoda, utvrđeno na osnovu Posebnog Evrobarometerova izvještaja 385 iz maja 2012. godine ili na osnovu relevantne studije o rasprostranjenosti pušenja. Značajnom promjenom okolnosti, u smislu ovog zakona, ne smatra se povećanje obima prodaje određene vrste duvanskih proizvoda koje nije veće od 2,5% od ukupne prodaje duvanskih proizvoda, na nivou Evropske unije;

- 29) sistem za provjeru starosti je elektronski sistem kojim se pouzdano provjerava starost kupca, u skladu sa propisanim zahtjevima;
- 30) vrećica je pojedinačno pakovanje rezanog duvana u obliku pravougaonog džepa, sa preklopom koji pokriva otvor ili je u obliku samostojeće vrećice; i
- 31) prekogranična kupovina na daljinu je kupovina duvanskih proizvoda kada kupac iz Crne Gore naručuje i kupuje duvanski proizvod od maloprodajnog objekta koji, van Crne Gore, ima sjedište, upravu, predstavništvo ili organizacioni dio, ako je pravno lice, odnosno boravak ili prebivalište, ako je preduzetnik.

II. MJERE ZA SMANJENJE I OGRANIČAVANJE UPOTREBE DUVANSKIH PROIZVODA

Član 5

Mjere za smanjenje i ograničavanje upotrebe duvanskih proizvoda obuhvataju zabranu reklamiranja, proizvodnju, promet i obilježavanje duvanskih proizvoda, zabranu pušenja u radnom i javnom prostoru i izlaganje sekundarnom duvanskom dimu, uticaj na maloljetna lica, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu života i zdravlja ljudi, u skladu sa principima utvrđenim Okvirnom konvencijom Svjetske zdravstvene organizacije o kontroli duvana.

Sekundarni duvanski dim je dim koji se ispušta sagorijevanjem na zapaljenom kraju cigarete ili iz drugih duvanskih proizvoda za pušenje, u kombinaciji sa dimom koji pušač izdiše.

Član 6

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda, kao i maloprodajni objekti ne smiju da reklamiraju duvanske proizvode, elektronske cigarete, posude za ponovno punjenje i slične duvanske proizvode, u cilju skrivenog ili otvorenog podsticanja upotrebe: putem interneta, usluga informacionog društva, štampanih i drugih publikacija, radio i televizijskog oglašavanja, preko bioskopskih dijapozitiva, filmova, panoa, tabli i drugih oblika reklamiranja na javnim mjestima, objektima i na sredstvima saobraćaja, kao ni putem svijetlećih reklama, knjiga, časopisa, kalendara, odjevnih predmeta, naljepnica, plakata i letaka, ako su te naljepnice, plakati i leci odvojeni od njihovog originalnog pakovanja.

Proizvodi koji, u smislu ovog zakona, nijesu duvanski proizvodi za pušenje, ali svojim izgledom, nazivom i namjenom neposredno podstiču upotrebu duvanskih proizvoda za pušenje, ne smiju se reklamirati.

Zabranjeno je besplatno davanje duvanskih proizvoda za pušenje, kao i elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje, u reklamne svrhe ili za sponzorisanje događaja ili aktivnosti međunarodnog karaktera, u cilju skrivenog ili otvorenog podsticanja njihove upotrebe.

Zabranjeno je svako neposredno i posredno komercijalno obavještanje o duvanskim proizvodima.

Proizvođači ili uvoznici duvanskih proizvoda za pušenje, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje, u cilju skrivenog ili otvorenog podsticanja njihove upotrebe, ne smiju da sponzorišu radijske programe, događaje ili aktivnosti, kao ni događaje ili aktivnosti međunarodnog karaktera.

Informisanje o duvanskim i sličnim proizvodima koje se ne smatra reklamiranjem u smislu stava 1 ovog člana, kao i promet duvanskih proizvoda koji ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom vrši se slobodno i bez ograničenja, u skladu sa zakonom.

Član 7

Reklamiranjem, u smislu člana 6 ovog zakona, ne smatraju se obavještenja data u štampanim medijima i drugim publikacijama i uslugama informacionog društva namijenjena stručnim licima koja se bave prometom duvanskih proizvoda i obavještenja data u publikacijama koje se ne izdaju i ne štampaju u Crnoj Gori i državama koje su članice Evropske unije, kao ni obavještenja o svojstvu duvanskog proizvoda data u maloprodajnom objektu.

Član 8

Zabranjen je promet duvana za oralnu upotrebu.

Član 9

Zabranjena je prekogranična kupovina na daljinu duvanskih i sličnih proizvoda, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje, kao i novih duvanskih proizvoda.

Član 10

Zabranjena je prodaja duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina života.

Licima iz stava 1 ovog člana zabranjeno je da vrše prodaju duvanskih proizvoda.

Član 11

Na maloprodajnim objektima mora da bude istaknuta oznaka o zabrani prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina života.

Oznaka iz stava 1 ovog člana mora da bude istaknuta na vidnom mjestu.

Ako prodavac u objektu iz stava 1 ovog člana posumnja da je lice mlađe od 18 godina života, može da zatraži od tog lica da odgovarajućom ispravom dokaže punoljetstvo, a ako to odbije, prodavac tom licu neće prodati duvanski proizvod.

Obrazac oznake iz stava 1 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 12

Zabranjen je promet:

1) duvanskih proizvoda:

- u javnom prostoru u kome se obavlja vaspitno-obrazovna i zdravstvena djelatnost,
- u apotekama i specijalizovanim prodavnicama medicinskih sredstava,
- u javnom prostoru sportsko-rekreativnih objekata,
- iz automatskih aparata,
- uz davanje posrednih ili neposrednih povlastica kupcima ili nekom trećem licu, kao što je davanje poklona, premija, sniženog trgovačkog rabata ili prava da se učestvuje u nagradnoj igri, lutriji ili takmičenju,
- koji sadrže oznake, riječi ili izraze koji upućuju na to da je ta vrsta manje štetna od drugih ("low tar", "light", "mild", "ultra light", odnosno "nizak katran", "laki", "blagi", "ultra laki" i druge slične oznake),
- na način koji kupcima omogućava samoposluživanje sa izloga maloprodajnih objekata; i

2) cigareta pojedinačno ili u pakovanjima koja sadrže manje od 20 cigareta.

Član 13

Nije dozvoljena prodaja:

- 1) slatkiša, igračaka i drugih proizvoda namijenjenih djeci koji imaju oblik bilo koje vrste duvanskog proizvoda; i
- 2) proizvoda koji nijesu duvanski proizvodi (odjevni predmeti, modni detalji, motorna vozila i sl.), a imaju naziv, logotip i slične oznake koje upućuju na duvanski proizvod.

Član 14

Zabranjeno je pušenje duvanskih proizvoda prilikom nastupa u medijima.

Zabranjeno je objavljivanje u štampanim medijima fotografija ili crteža lica koja puše.

Član 15

Zabranjeno je pušenje u radnom i javnom prostoru, kao i izlaganje drugih lica sekundarnom duvanskom dimu, u skladu sa ovim zakonom.

Član 16

Radni prostor je svaki zatvoreni prostor u kome poslodavac vrši djelatnost, odnosno u kome zaposleni obavljaju svoje poslove i radne zadatke.

Zatvoreni prostor je prostor napravljen od bilo kakvog materijala koji ima krov ili tavanicu koja je nepokretna ili pokretna, vrata, prozore i prolaze koji su u potpunosti zatvoreni stalno ili povremeno ili prostor kod koga se manje od polovine površine spoljnih zidova tog prostora sastoji od otvora u koje se ne računaju otvori za prozore i vrata (hodnici, liftovi, stepenice, holovi, vozila, zajedničke prostorije, kafeterije, toaleti, saloni, trpezarije i pomoćni objekti - skladišta ili barake, kao i drugi spojeni ili povezani prostori).

Član 17

Javni prostor je prostor namijenjen zajedničkom boravku ljudi, a obuhvata zatvoreni prostor u kome se:

- 1) obavlja vaspitno-obrazovna djelatnost, zdravstvena djelatnost, proizvodnja, kontrola i promet lijekova i medicinskih sredstava; obezbjeđuje smještaj, boravak i ishrana djece, učenika i studenata; obavlja prijem, smještaj i njega lica u stanju socijalne potrebe i starih lica, održavaju kulturne, zabavne, sportske i druge manifestacije, priredbe i takmičenja, sjednice i drugi organizovani skupovi; i
- 2) obavlja trgovinska djelatnost i proizvodnja, skladištenje i promet hrane.

Javnim prostorom, u smislu stava 1 ovog člana, smatraju se i:

- 1) sredstva javnog prevoza u vazdušnom, drumskom i željezničkom saobraćaju i pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi; aerodromske zgrade i zatvorene čekaonice u željezničkom i drumskom saobraćaju, kao i autotaksi i sredstva službenog prevoza;
- 2) igraonice za djecu;
- 3) ugostiteljski objekti u kojima se pružaju usluge smještaja, pripremanja i usluživanja hrane;
- 4) objekti za priređivanje igara na sreću;
- 5) ustanove za smještaj lica na izdržavanju krivičnih sankcija; i
- 6) holovi, liftovi i drugi zajednički djelovi stambenih zgrada, kabine žičara i javni toaleti.

Javni prostor, u smislu ovog zakona, je i otvoreni ograđeni dvorišni prostor vaspitno-obrazovnih i zdravstvenih ustanova i otvoreni ograđeni prostor na kome se vrše javna snimanja i emitovanja programa bilo koje vrste i održavaju kulturne i zabavne priredbe.

Član 18

U radnom, odnosno javnom prostoru dozvoljeno je pušenje samo u prostoriji koju vlasnik, odnosno korisnik tog prostora odredi isključivo za pušenje i na kojoj istakne oznaku da je u toj prostoriji pušenje dozvoljeno.

Prostorija iz stava 1 ovog člana ne može da bude označena u radnom prostoru u kome poslove obavljaju državni organi, organi državne uprave, organi uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave i službe, kao i druga pravna lica koja vrše javna ovlašćenja; prostoru u kome se obavlja zdravstvena djelatnost; vaspitno-obrazovna djelatnost; socijalna zaštita; kulturna djelatnost; sport i rekreacija; proizvodnja i promet lijekova i medicinskih sredstava; trgovinska djelatnost; proizvodnja, promet i skladištenje hrane; snimanje i javno emitovanje programa, kao i u prostoru u kome se održavaju sastanci i javni skupovi.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, zdravstvena ustanova u kojoj su smještene mentalno oboljela lica i ustanova za smještaj starih lica mogu da odrede prostoriju za pušenje.

U javnom prostoru iz člana 17 stav 2 tačka 3 ovog zakona dozvoljeno je pušenje u sobama i apartmanima za smještaj gostiju, koje poslodavac odredi i u kojim je istakao oznaku da je u tim sobama i apartmanima pušenje dozvoljeno.

U javnom prostoru iz člana 17 stav 2 tačka 4 ovog zakona dozvoljeno je pušenje u kazinima koji su opremljeni uređajima za ventilaciju, pepeljarama i odgovarajućim protivpožarnim uređajima i koji su izolovani na način da nije moguć protok duvanskog dima u ostale djelove prostora.

Za upotrebu duvanskih proizvoda u prostoru iz stava 5 ovog člana priređivači igara na sreću plaćaju naknadu koja je prihod budžeta Crne Gore, u visini i na način utvrđen propisom Vlade Crne Gore.

Član 19

Prostorija iz člana 18 stav 1 ovog zakona mora da bude opremljena uređajima za ventilaciju, pepeljarama i odgovarajućim protivpožarnim uređajima.

Prostorija iz stava 1 ovog člana mora da bude izolovana na način da nije moguć protok duvanskog dima u ostali dio prostora, a površina prostorije ne smije da bude manja od 10 m², ne smije da zauzima više od 20% radnog, odnosno javnog prostora i ne smije da bude namijenjena za prolaz u druge prostore.

U prostoriji koju poslodavac označi kao prostoriju u kojoj je pušenje dozvoljeno ne mogu da se vrše poslovi iz djelatnosti poslodavca, niti da se konzumira hrana.

Odredbe ovog člana ne odnose se na prostoriju za pušenje iz člana 18 stav 3 ovog zakona.

Član 20

U radnom i javnom prostoru u kojem je zabranjeno pušenje vlasnici, odnosno korisnici tog prostora moraju na vidnom mjestu da istaknu oznake o zabrani pušenja, u skladu sa ovim zakonom.

Član 21

Kontrolu zabrane pušenja u radnom i javnom prostoru, kao i preduzimanje mjera i aktivnosti za uređenje prostora iz čl. 18 i 19 ovog zakona vrši lice koje rukovodi radom, odnosno obavljanjem djelatnosti.

Lice iz stava 1 ovog člana može pisanim putem da zaduži jednog ili više zaposlenih da kontrolišu zabranu pušenja tokom čitavog procesa rada.

Zaposleni koji se ne pridržava zabrane pušenja, u skladu sa ovim zakonom, čini povredu radne discipline i lice iz stava 1 ovog člana dužno je da protiv njega pokrene postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti, u skladu sa zakonom i ugovorom o radu.

Član 22

Ustanove koje obavljaju vaspitno-obrazovnu djelatnost dužne su da, u skladu sa odgovarajućim programom edukacije, upoznaju djecu i mlade o štetnosti upotrebe duvanskih proizvoda po zdravlje.

Sportske organizacije su dužne da, u okviru svojih aktivnosti, upoznaju lica koja se bave sportom o štetnosti upotrebe duvanskih proizvoda.

Aktivnosti iz st. 1 i 2 ovog člana vrše se u saradnji sa zdravstvenim ustanovama koje obavljaju promociju zdravlja i zdravih stilova života, u skladu sa zakonom.

Program edukacije iz stava 1 ovog člana utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove prosvjete, u saradnji sa Ministarstvom.

III. SASTOJCI I EMISIJA DUVANSKIH PROIZVODA

Član 23

Dozvoljena je upotreba duvanskih i sličnih proizvoda, koji prilikom upotrebe u duvanskom dimu, odnosno u procesu upotrebe bezdimnih duvanskih proizvoda oslobađaju supstance, čija vrsta i maksimalno dozvoljeni nivo su propisani ovim zakonom.

Sastojak duvanskog proizvoda je duvan, aditiv, kao i svaka supstanca ili njen sastavni dio koji sadrži gotov duvanski ili slični proizvod, uključujući papir, filter, boju, kapsule, lijepak i druga vezivna sredstva.

Aditiv je supstanca, koja je dodata duvanskom proizvodu, pojedinačnom pakovanju ili bilo kom spoljašnjem pakovanju duvanskog proizvoda, osim duvana.

Klasifikacija supstanci duvanskih proizvoda, njihovo označavanje i druga pitanja od značaja za zaštitu života i zdravlja ljudi vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju hemikalije.

Član 24

Maksimalno dozvoljeni nivo (maksimalni nivo emisije) je najveći sadržaj (emisija) supstanci u duvanskom proizvodu, uključujući nulu mjeren u miligramima.

Dozvoljena je proizvodnja i promet duvanskih proizvoda čiji je maksimalni nivo emisije, po cigareti:

- 1) 10 mg katrana (suvi, bezvodni i beznikotinski kondenzat dima);
- 2) 1 mg nikotina (nikotinski alkaloid); i
- 3) 10 mg ugljen monoksida.

Član 25

Na svakom pakovanju duvanskog proizvoda za pušenje mora da bude istaknut podatak o tome koliko se miligrama katrana, nikotina i ugljen monoksida emituje njegovom upotrebom.

Podaci iz stava 1 ovog člana moraju da budu utisnuti:

- 1) na crnogorskom jeziku;
- 2) boldovanim, malim (osim prvog slova), crnim slovima na bijeloj podlozi, fontom Helvetica, veličine slova koja zauzimaju najveću površinu predviđenu za upozorenja i podatke;
- 3) na bočnoj strani pakovanja, tako da pokrivaju najmanje 10% strane na kojoj su utisnuti;
- 4) na dijelu pakovanja koji nije namijenjen za otvaranje ili odbacivanje;
- 5) tako da nije moguće da se odstrane ili unište, niti sakriju potamnijanjem ili pokrivanjem drugim natpisima ili simbolima; i
- 6) uokvireni linijom crne boje, čija širina ne može da bude manja od 3 mm, niti veća od 4 mm, s tim da se ne smije pokriti tekstualni ili vizuelni dio kombinovanog upozorenja, niti smiju da budu na kontrolnoj akciznoj markici koja je nalijepljena na pakovanju duvanskog proizvoda.

Član 26

Emisija katrana, nikotina i ugljen monoksida iz cigareta određuje se, na osnovu:

- 1) ISO standarda 4387 za katran;
- 2) ISO standarda 10315 za nikotin; i
- 3) ISO standarda 8454 za ugljen monoksid.

Tačnost mjerenja za katran, nikotin i ugljen monoksid određuje se u skladu sa ISO standardom 8243.

Član 27

Provjeru tačnosti mjerenja emisije supstanci duvanskih proizvoda vrši laboratorija koja je akreditovana u skladu sa standardom iz člana 26 stav 2 ovog zakona i koja ima ovlaštenje Ministarstva.

Ministarstvo, na osnovu zahtjeva i dokaza o akreditaciji, izdaje ovlaštenje laboratoriji iz stava 1 ovog člana.

Ministarstvo može da ukine ovlaštenje iz stava 2 ovog člana, ako laboratorija prestane da ispunjava propisane uslove.

Listu ovlašćenih laboratorija iz stava 1 ovog člana Ministarstvo redovno ažurira i objavljuje na svojoj internet stranici.

Listu ovlašćenih laboratorija iz stava 1 ovog člana, kao i kriterijume za davanje ovlašćenja, sa metodama za provjeru tačnosti mjerenja emisije supstanci duvanskih proizvoda, Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji.

Bliže uslove u pogledu prostora, kadra i opreme koje moraju da ispunjavaju laboratorije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 28

Pravna lica koja se bave proizvodnjom, prometom ili uvozom duvanskih proizvoda, ili sa njima povezana lica ne mogu da budu vlasnici laboratorije iz člana 27 ovog zakona, niti da imaju svoje predstavnike u njenim organima upravljanja ili nadzornim organima.

Član 29

Proizvođači, odnosno uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da izvrše mjerenje, odnosno provjeru mjerenja emisije supstanci duvanskih proizvoda, najmanje jedanput godišnje i da rezultate mjerenja dostave Ministarstvu do 20. decembra tekuće godine.

Provjera tačnosti mjerenja emisije supstanci duvanskih proizvoda može da se vrši i po zahtjevu nadležnog inspektora u postupku inspeksijskog nadzora.

Provjeru tačnosti mjerenja iz st. 1 i 2 ovog člana vrši laboratorija koja ispunjava uslove iz člana 27 ovog zakona.

Troškove mjerenja iz st. 1 i 2 ovog člana snosi proizvođač, odnosno uvoznik duvanskog proizvoda.

Član 30

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da, prema robnoj marki i vrsti duvanskih proizvoda, Ministarstvu i Institutu za javno zdravlje Crne Gore (u daljem tekstu: Institut) jedanput godišnje, do 20. decembra tekuće godine, dostave u elektronskom obliku:

- 1) popis svih sastojaka i njihovih količina koje su korišćene u proizvodnji, u padajućem redosljedu prema masi svakog sastojka sadržanog u duvanskim proizvodima;
- 2) vrstu i maksimalni nivo emisija supstanci iz člana 24 ovog zakona;
- 3) vrstu i maksimalni nivo emisija drugih supstanci, ako postoje;
- 4) podatke o registraciji supstanci i smješa u duvanskim proizvodima i njihovoj klasifikaciji za stavljanje u promet, u skladu sa zakonom kojim se uređuju hemikalije;
- 5) podatke o toksičnim sastojcima iz tačke 1 ovog stava, u zapaljenom ili nezapaljenom obliku, u zavisnosti od načina upotrebe duvanskog proizvoda i njihovom uticaju na zdravlje korisnika, uključujući i stvaranje zavisnosti;
- 6) tehnički dokument koji sadrži opšti opis korišćenih aditiva i njihove osobine, za cigarete i rezani duvan, kao i metode mjerenja njihove emisije; i
- 7) spisak podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu u procesu proizvodnje.

Ako nastupi izmjena podataka iz stava 1 ovog člana, proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da o tome obavijeste Ministarstvo i Institut, 60 dana prije stavljanja duvanskih proizvoda u promet i da, pored podataka iz stava 1 ovog člana, dostave:

- 1) podatke o izmijenjenim sastojcima i načinu njihovog uticaja na podatke iz stava 1 ovog člana; i
- 2) izjavu o razlozima izmjene sastojaka duvanskog proizvoda, sa podacima o njihovom uticaju na zdravlje korisnika, uključujući i stvaranje zavisnosti.

Ministarstvo, odnosno Institut, u skladu sa procjenom štetnosti sastojaka i emisije supstanci iz duvanskih proizvoda, pored podataka iz st. 1 i 2 ovog člana, od proizvođača i uvoznika duvanskih proizvoda mogu da traže izradu studije, radi procjene uticaja izmijenjenih sastojaka cigareta na zdravlje ljudi, uzimajući u obzir toksičnost, odnosno stepen do koga sastojak duvanskog proizvoda može da prouzrokuje štetna dejstva u ljudskom organizmu, uključujući dejstva koja nastupaju protekom vremena, usljed višekratne ili kontinuirane upotrebe duvanskog proizvoda ili izloženosti duvanskom dimu i stvaranje zavisnosti.

Ministarstvo i Institut objavljuju na svojoj internet stranici podatke iz st. 1 i 2 ovog člana, osim podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu u procesu proizvodnje.

Ako podaci iz st. 1 i 2 ovog člana za duvanski proizvod nijesu u skladu sa ovim zakonom, Ministarstvo obavještava organ uprave nadležan za inspekcijske poslove, radi preduzimanja odgovarajućih upravnih mjera i radnji, u skladu sa zakonom.

Član 31

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da, pored mjerenja emisije supstanci iz člana 24 ovog zakona, izvrše mjerenje emisije i drugih supstanci iz duvanskih proizvoda, na zahtjev Ministarstva.

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da jedanput godišnje, do 20. decembra tekuće godine, obavijeste Ministarstvo, u elektronskom obliku, o metodama koje su korišćene za mjerenje emisije supstanci iz stava 1 ovog člana, kao i o svim maksimalnim nivoima emisije ovih supstanci.

O metodama i maksimalnom nivou emisije supstanci iz stava 2 ovog člana, Ministarstvo, do 31. decembra tekuće godine, obavještava Evropsku komisiju.

Ako proizvođač duvanskih proizvoda nema sjedište u Evropskoj uniji, a uvoznik ima, podatke iz stava 3 ovog člana dostavlja uvoznik, a ako ni proizvođač ni uvoznik nemaju sjedište u Evropskoj uniji, podatke dostavljaju i jedan i drugi.

Član 32

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da, do 15. januara tekuće godine, za prethodnu godinu, u elektronskom obliku, dostave Ministarstvu:

- 1) sve studije o istraživanju tržišta duvanskih i drugih proizvoda o sklonostima različitih grupa ispitanika (u odnosu na pol, obrazovanje, socijalnu strukturu i sl.), uključujući mlade i pušače;
- 2) sve studije o sastojcima i emisijama supstanci duvanskih proizvoda;
- 3) sažetke svih istraživanja tržišta koja su sprovedena prije stavljanja duvanskog proizvoda na tržište;
- 4) izvještaje o količini prodatih duvanskih proizvoda, po robnoj marki i vrsti, izražene po komadu cigarete ili kilogramu;
- 5) druge dostupne podatke od značaja za promet duvanskih proizvoda; i
- 6) spisak podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu u procesu proizvodnje.

Podatke iz stava 1 ovog člana Ministarstvo čuva na bezbjednom mjestu i na način kojim se onemogućava neovlašćeni pristup ili izmjena tih podataka.

Podatke iz stava 1 ovog člana Ministarstvo objavljuje na svojoj internet stranici.

Troškovi dostavljanja, čuvanja, analize i objavljivanja podataka iz stava 1 ovog člana padaju na teret proizvođača i uvoznika duvanskih proizvoda.

Podatke iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji i nadležnim tijelima država članica Evropske unije, na njihov zahtjev.

Bliži način dostavljanja, čuvanja, analize i objavljivanja podataka iz stava 1 ovog člana, kao i visinu troškova iz stava 4 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 33

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da, do 20. maja tekuće godine, za prethodnu godinu, Ministarstvu dostave spisak aditiva sadržanih u cigaretama i rezanom duvanu, za koje postoje posebne obaveze praćenja njihovog korišćenja u proizvodnji duvanskih proizvoda zbog štetnog uticaja po život i zdravlje ljudi (prioritetni popis aditiva).

Aditivi iz stava 1 ovog člana su aditivi za koje postoje sumnje, rezultati istraživanja, ili su u drugim državama zabranjeni za upotrebu u proizvodnji duvanskih proizvoda, na osnovu kojih može da se zaključi, da:

- 1) doprinose stvaranju ili povećanju toksičnosti ili stvaranju zavisnosti u znatnoj ili mjerljivoj količini;
- 2) posjeduju karakterističnu aromu;

- 3) olakšavaju udisanje ili unos nikotina;
- 4) utiču na stvaranje supstanci koje su razvrstane kao kancerogene, mutagene ili toksične za reprodukciju (CMR) ili čije svojstvo, količine i dejstvo povećava CMR svojstva u bilo kojem drugom proizvodu, u znatnoj ili mjerljivoj količini; i
- 5) pripadaju najčešće korišćenim aditivima prema masi ili broju, u skladu sa izvještajima o sastojcima iz čl. 30 i 32 ovog zakona.

Prioritetni popis aditiva sadržanih u cigaretama i rezanom duvanu, za koje postoje posebne obaveze praćenja njihovog korišćenja u proizvodnji duvanskih proizvoda zbog štetnog uticaja po život i zdravlje ljudi, utvrđuje Ministarstvo.

Član 34

Proizvođači i uvoznici cigareta i rezanog duvana koji sadrže aditive iz člana 33 ovog zakona dužni su da jednom godišnje sprovedu sveobuhvatno ispitivanje o:

- 1) toksičnosti i stvaranju zavisnosti, kao i dejstvu aditiva na povećanje toksičnosti ili stvaranje zavisnosti u bilo kojem drugom proizvodu, u znatnoj ili mjerljivoj količini;
- 2) posjedovanju karakterističnih aroma; i
- 3) uticaju aditiva na olakšavanje udisanja ili unosa nikotina.

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda, pored ispitivanja iz stava 1 ovog člana, dužni su da jednom godišnje u svim duvanskim proizvodima sprovedu ispitivanje o uticaju emisije supstanci koje imaju CMR svojstva, njihovim količinama i efektima koji povećavaju CMR svojstva u znatnoj ili mjerljivoj količini.

O ispitivanjima iz st. 1 i 2 ovog člana, proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda sačinjavaju izvještaj, koji mora da sadrži:

- 1) podatke o sadržini emisije supstanci koje nastaju u postupku sagorijevanja ispitivanog aditiva;
- 2) podatke o dejstvu aditiva sa drugim sastojcima duvanskog proizvoda;
- 3) sažetke i analize;
- 4) dostupnu naučnu literaturu o ispitivanom aditivu; i
- 5) podatke o njegovom uticaju na zdravlje korisnika, uključujući i stvaranje zavisnosti.

Izvještaj o ispitivanju aditiva iz stava 1 ovog člana, proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da sačine i dostave Ministarstvu i Institutu do 20. maja tekuće godine, za prethodnu godinu.

Ispitivanje iz st. 1 i 2 ovog člana proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda sprovode samostalno ili zajedno sa drugim proizvođačima, odnosno uvoznicima.

Član 35

Zabranjena je proizvodnja i promet duvanskih proizvoda kojima su dodati aditivi sa karakterističnom aromom.

Zabrana iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na aditive koji se koriste za proizvodnju duvanskih proizvoda, kao što je šećer koji se koristi radi njegove nadoknade zbog gubitka tokom postupka sušenja, pod uslovom da ti aditivi ne utiču na stvaranje karakteristične arome i ne povećavaju, na znatan ili mjerljiv način, stvaranje zavisnosti, toksičnost ili CMR svojstva duvanskog proizvoda.

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda mogu, po potrebi, da traže stručno mišljenje o korišćenju aditiva iz stava 2 ovog člana od nezavisnog savjetodavnog tijela Evropske komisije.

O korišćenju aditiva iz stava 2 ovog člana proizvođači su dužni da dostave izvještaj Ministarstvu i Evropskoj komisiji do 20. maja tekuće godine, za prethodnu godinu.

Član 36

Zabranjena je proizvodnja i promet cigareta i rezanog duvana u kojima su, ili u bilo kom sastavnom dijelu (filteri, papiri, pakovanja, kapsule), dodate arome ili neka tehnička svojstva koja omogućavaju izmjenu mirisa ili ukusa duvanskog proizvoda ili jačine duvanskog dima.

Filteri, papiri i kapsule ne smiju da sadrže duvan i nikotin.

Član 37

Zabranjena je proizvodnja i promet duvanskih proizvoda:

- 1) koji sadrže vitamine i druge aditive koji stvaraju privid da duvanski proizvod koristi zdravlju ili je manje opasan za zdravlje;
- 2) koji sadrže kofein, taurin ili druge aditive i stimulanse koji se povezuju sa energijom i vitalnošću;

- 3) kod kojih se emituju, odnosno otpuštaju obojene supstance tokom pušenja;
- 4) koji tokom pušenja olakšavaju udisanje ili unos nikotina; i
- 5) koji imaju CMR svojstva u nezapaljenom obliku.

Član 38

Zabranjena je proizvodnja i promet duvanskih proizvoda kojima su dodati aditivi u količinama koje, u skladu sa naučnim saznanjima, sagorijevanjem povećavaju toksično dejstvo, stvaranje zavisnosti ili CMR svojstva duvanskog proizvoda u znatnoj ili mjerljivoj količini.

Član 39

Ispitivanje aditiva u duvanskim proizvodima, osim duvana za oralnu upotrebu, vrši Institut jednom godišnje.

O rezultatima ispitivanja aditiva u duvanskim proizvodima i preduzetim mjerama, Institut dostavlja godišnji izvještaj Ministarstvu i Evropskoj komisiji, do 31. marta tekuće godine, za prethodnu godinu.

Troškove ispitivanja aditiva u duvanskim proizvodima snosi proizvođač, odnosno uvoznik duvanskih proizvoda.

IV. OBILJEŽAVANJE PAKOVANJA DUVANSKIH PROIZVODA

Član 40

Pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskih proizvoda koji se stavljaju u promet mora da bude obilježeno zdravstvenim upozorenjem koje se odnosi na štetna dejstva po život i zdravlje ljudi ili druge štetne posljedice njegove upotrebe, uključujući tekstualna upozorenja, kombinovana zdravstvena upozorenja, opšta upozorenja i informativne poruke, u skladu sa ovim zakonom.

Pakovanje duvanskog proizvoda je kutija ili omot u kome se vrši prodaja duvanskog proizvoda, ne računajući providni omot.

Pojedinačno pakovanje duvanskog proizvoda je najmanje pakovanje duvanskog proizvoda koje se samostalno stavlja u promet, a spoljašnje pakovanje duvanskog proizvoda je pakovanje u kome se duvanski proizvod stavlja u promet i koje sadrži jedan ili više upakovanih komada pojedinačnih pakovanja.

Član 41

Pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskog proizvoda mora da sadrži zdravstveno upozorenje, koje je utisnuto:

- 1) na crnogorskom jeziku;
- 2) na cijeloj površini dijela pakovanja određenog za zdravstvena upozorenja;
- 3) bez posebnih komentara i pojašnjenja; i
- 4) tako da:
  - ga nije moguće ukloniti,
  - bude neizbrisivo,
  - bude u cjelosti vidljivo,
  - nije djelimično ili u cjelosti skriveno ili prekinuto kontrolnom akciznom markicom, oznakom cijene, sigurnosnim obilježjima, omotima, košuljicama, kutijama ili drugim natpisima i simbolima, i
  - ne zaklanja i ne prekida kontrolnu akciznu markicu, oznaku cijene, oznake za praćenje ili sigurnosna obilježja na pojedinačnim pakovanjima.

Zdravstveno upozorenje na pojedinačnom pakovanju duvanskog proizvoda, osim cigareta i rezanog duvana koji se stavlja u promet u vrećicama, može da bude utisnuto i na naljepnici, pod uslovom da naljepnica ne može da se odstrani.

Zdravstveno upozorenje na pojedinačnom pakovanju cigareta i rezanog duvana u vrećicama mora da bude uokvireno linijom crne boje, širine 1 mm, unutar površine određene za zdravstveno upozorenje.

Zdravstveno upozorenje mora da ostane nepromijenjeno prilikom otvaranja pakovanja duvanskog proizvoda, osim pakovanja sa preklopnim poklopcem, kod koga zdravstveno upozorenje može da se pocijepa otvaranjem, na način koji obezbjeđuje grafičku cjelovitost i vidljivost teksta, fotografija, odnosno ilustracija i podataka o prestanku pušenja.

Član 42

Svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskog proizvoda za pušenje mora da sadrži sljedeće opšte upozorenje: "Pušenje ubija - odmah prestanite" i informativnu poruku: "Duvanski dim sadrži više od 70 supstanci koje uzrokuju rak".

Na svakom pakovanju cigareta i rezanog duvana koje je u obliku kvadra, opšte upozorenje se nalazi na donjem dijelu jedne od bočnih površina pakovanja, a informativna poruka na donjem dijelu druge bočne površine.

Širina opšteg upozorenja i informativne poruke na pakovanju iz stava 2 ovog člana ne smije da bude manja od 20 mm.

Opšte upozorenje i informativna poruka moraju da budu utisnuti:

- 1) na crnogorskom jeziku;
- 2) crnim, boldovanim slovima fonta Helvetica na bijeloj podlozi; i
- 3) na sredini propisane površine, na pojedinačnom pakovanju u obliku kvadra i svim spoljašnjim pakovanjima i paralelni sa bočnom ivicom pojedinačnog, odnosno spoljašnjeg pakovanja duvanskog proizvoda.

Opšte upozorenje iz stava 1 ovog člana mora da pokriva najmanje 30% površine pojedinačnog i svih spoljašnjih pakovanja duvanskih proizvoda na kojima je utisnuto.

Član 43

Na pakovanju cigareta i rezanog duvana koje je u obliku kutije sa zglobnim poklopcem koji se otvara trganjem bočnih površina i razdvajanjem na dva dijela, opšte upozorenje i informativna poruka u cjelosti se nalaze na većim djelovima razdijeljenih površina, a opšte upozorenje mora da bude utisnuto i na unutrašnjoj strani gornje površine koja ostaje vidljiva i nakon otvaranja pakovanja.

Visina bočnih površina pakovanja duvanskih proizvoda iz stava 1 ovog člana ne smije da bude manja od 16 mm.

Na pakovanju rezanog duvana koji se stavlja u promet u vrećicama, oblika pravougaonog džepa sa preklopom koji pokriva otvor ili je u obliku samostojeće vrećice, opšte upozorenje i informativna poruka nalaze se na površinama koje obezbjeđuju njihovu potpunu vidljivost.

Na pakovanju rezanog duvana koji se nalazi u prometu u pakovanju cilindričnog oblika, opšte upozorenje nalazi se na spoljašnjoj, a informativna poruka na unutrašnjoj površini poklopca i moraju da zauzimaju 50% površine na kojima su utisnuti.

Član 44

Svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskog proizvoda za pušenje mora da sadrži kombinovano zdravstveno upozorenje koje se sastoji od fotografije ili ilustracije u boji i jednog od sljedećih tekstualnih upozorenja:

- 1) "Pušenje prouzrokuje devet od deset slučajeva raka pluća";
- 2) "Pušenje prouzrokuje rak usne duplje i grla";
- 3) "Pušenje šteti plućima";
- 4) "Pušenje prouzrokuje infarkt";
- 5) "Pušenje prouzrokuje moždani udar i invalidnost";
- 6) "Pušenje prouzrokuje zakrećenje arterija";
- 7) "Pušenje povećava rizik za nastanak sljepila";
- 8) "Pušenje šteti zubima i desnim";
- 9) "Pušenje može da ubije vaše nerođeno dijete";
- 10) "Vaš dim štetan je za vašu djecu, porodicu i prijatelje";
- 11) "Djeca pušača imaju veće izgleda da počnu da puše";
- 12) "Prestanite da pušite - ostanite živi za svoje najbliže";
- 13) "Pušenje smanjuje plodnost"; i
- 14) "Pušenje povećava rizik za nastanak impotencije".

Pored zdravstvenih upozorenja iz stava 1 ovog člana, pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskih proizvoda za pušenje moraju da sadrže i informacije o prestanku pušenja (broj telefona, internet adresa za informisanje korisnika o dostupnim programima pomoći licima koja žele da prestanu da puše).

Upozorenja iz stava 1 ovog člana dijele se u tri grupe koje se redom rotiraju, i to tako da se svako upozorenje pojavi na jednakoj količini proizvedenih, odnosno prodatih duvanskih proizvoda na svakoj robnoj marki u toku godine.

Slikovni prikaz upozorenja i druga pitanja od značaja za isticanje kombinovanih zdravstvenih upozorenja propisuje Ministarstvo.

Član 45

Kombinovano zdravstveno upozorenje na pojedinačnom i spoljašnjem pakovanju duvanskog proizvoda za pušenje mora da:

- 1) pokriva po 65% prednje i zadnje spoljašnje površine pojedinačnog pakovanja i svih spoljašnjih pakovanja, a cilindrično pakovanje mora da sadrži i kombinovana zdravstvena upozorenja, međusobno jednako udaljena, i svako mora da pokriva 65 % svoje polovine zakrivljene površine;
- 2) prikaže isto tekstualno upozorenje i fotografiju u boji na obje strane pojedinačnog pakovanja i svih spoljašnjih pakovanja;
- 3) se nalazi na gornjem rubu pojedinačnog i spoljašnjeg pakovanja i da budu okrenuta u istom smjeru kao i svi drugi podaci koji se nalaze na toj površini pakovanja, neposredno ispod kontrolne akcizne markice.

Kombinovano zdravstveno upozorenje na pojedinačnom pakovanju cigareta mora da ima najmanje 44 mm visine i 52 mm širine.

Dimenzije kombinovanog zdravstvenog upozorenja određuju se u odnosu na površinu zatvorenog pakovanja duvanskog proizvoda.

Član 46

Duvanski proizvodi za pušenje, osim cigareta, rezanog duvana i duvana za vodenu lulu mogu da se stavljaju u promet bez informativne poruke iz člana 42 ovog zakona i kombinovanog zdravstvenog upozorenja iz člana 44 ovog zakona.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, na pojedinačnom i spoljašnjem pakovanju duvanskog proizvoda za pušenje mora da bude utisnuto opšte upozorenje iz člana 42 ovog zakona, jedno od tekstualnih upozorenja i informacije iz člana 44 stav 2 ovog zakona.

Upozorenja iz stava 2 ovog člana nalaze se na najvidljivijoj površini, a tekstualna na drugoj najvidljivijoj površini pojedinačnog i spoljašnjeg pakovanja duvanskog proizvoda i moraju da se mijenjaju na način da se svako tekstualno upozorenje pojavi na jednakoj količini proizvedenih, odnosno prodatih duvanskih proizvoda, na svakoj robnoj marki u toku godine.

Druga najvidljivija površina pojedinačnog pakovanja duvanskog proizvoda sa zglobnim poklopcem je ona koja postaje vidljiva kada se pakovanje otvori.

Upozorenja iz stava 2 ovog člana, moraju da:

- 1) budu utisnuta u skladu sa članom 42 stav 4 ovog zakona;
- 2) zauzimaju paralelan položaj; i
- 3) budu okružena linijom crne boje širine najmanje 3 mm, a najviše 4 mm, koja se nalazi van površine određene za upozorenja.

Tekstualno upozorenje iz stava 2 ovog člana mora da zauzima 40 % određene površine pojedinačnog pakovanja i svakog spoljašnjeg pakovanja.

Tekstualno upozorenje iz stava 2 ovog člana koje se nalazi na površini spoljašnjeg pakovanja većoj od 150 cm² mora da pokriva površinu od 45 cm².

Član 47

Pojedinačno i spoljašnje pakovanje bezdimnih duvanskih proizvoda mora da ima sljedeće zdravstveno upozorenje: "Ovaj duvanski proizvod šteti Vašem zdravlju i izaziva zavisnost".

Zdravstveno upozorenje iz stava 1 ovog člana mora da:

- 1) bude utisnuto na najmanje jednoj najvećoj strani;
- 2) pokriva 30% površine na kojoj je utisnuto; i
- 3) bude utisnuto u skladu sa članom 42 stav 4 ovog zakona.

Član 48

Na pojedinačnom i spoljašnjem pakovanju duvanskih proizvoda za pušenje, zabranjeno je utiskivanje oznake ili karakteristike duvanskog proizvoda (tekst, simbol, naziv, zaštitni znak, figurativne i druge oznake), koja:

- 1) promoviše duvanski proizvod ili podstiče njegovu upotrebu stvaranjem pogrešne slike o njegovim

svojstvima, uticaju na zdravlje, opasnostima ili emisijama supstanci i podacima o sadržaju nikotina, katrana i ugljen monoksida;

- 2) upućuje da je određeni duvanski proizvod manje štetan od drugih, da smanjuje štetni uticaj nekih supstanci iz dima ili da djeluje vitalizirajuće, energetski, ljekovito, da utiče na podmlađivanje ili da ima prirodna ili organska svojstva ili druge zdravstvene ili životne koristi;
- 3) upućuje na ukus, miris, arome ili druge aditive, odnosno na njihovo odsustvo;
- 4) upućuje na sličnost sa hranom ili kozmetičkim proizvodima;
- 5) upućuje da određeni duvanski proizvod ima poboljšanu biorazgradljivost ili druge prednosti za životnu sredinu;
- 6) upućuje da je pušenje te vrste ili klase duvanskog proizvoda manje štetno od drugih, da filteri ili drugi sastojci duvanskog proizvoda čine manje štetnim taj proizvod od drugih koji nemaju te sastojke i druge oznake slične sadržine; i
- 7) podstiče ekonomske pogodnosti (štampani kuponi, ponuda za popuste, upućivanje na besplatnu distribuciju, ponuda dva za jedan i sl.).

Član 49

Pojedinačno pakovanje cigareta treba da bude u obliku kvadra, a pojedinačno pakovanje rezanog duvana u obliku kvadra, cilindra ili vrećica.

Pojedinačno pakovanje cigareta može da bude i sa zaobljenim, odnosno ukošenim ivicama, pod uslovom da zdravstveno upozorenje zauzima istu površinu kao i kod pakovanja sa oštrim ivicama.

Pojedinačno pakovanje cigareta koje se stavlja u promet mora da sadrži najmanje 20 cigareta, a pojedinačno pakovanje rezanog duvana najmanje 30 grama duvana.

Pojedinačno pakovanje cigareta može da bude urađeno od kartona ili mekog materijala i ne smije da ima otvor koji se može ponovo zatvoriti ili zapečatiti nakon otvaranja, osim preklopnog poklopca i kutije sa zglobnim poklopcem, koji može da bude pričvršćen samo za zadnju stranu pojedinačnog pakovanja.

Član 50

Svako pojedinačno pakovanje duvanskog proizvoda, koji je proizveden van Crne Gore i Evropske unije, radi obezbjeđivanja sljedljivosti i praćenja od proizvođača do kupca u maloprodajnom objektu, mora da sadrži jedinstvenu identifikacionu oznaku (u daljem tekstu: jedinstvena identifikacija).

Jedinstvena identifikacija mora da bude utisnuta ili pričvršćena tako da je nije moguće ukloniti, da je neizbrisiva, neskrivena i neprekinuta kontrolnom akciznom markicom, oznakom cijene, otvaranjem pakovanja ili na drugi način.

Na osnovu jedinstvene identifikacije, omogućeno je da se za svaki duvanski proizvod utvrdi:

- 1) datum i mjesto proizvodnje;
- 2) naziv proizvođača;
- 3) vrsta mašine koja je korišćena za proizvodnju;
- 4) smjena u kojoj je proizveden i vrijeme proizvodnje;
- 5) opis proizvoda;
- 6) planirano tržište za maloprodaju;
- 7) planirana transportna ruta;
- 8) naziv uvoznika, ako je moguće;
- 9) stvarna transportna ruta od proizvodnje do prvog maloprodajnog objekta, uključujući sva korišćena skladišta, kao i datum transporta, odredište pošiljke, mjesto polaska i primaoca;
- 10) naziv svih pravnih lica i preduzetnika uključenih u promet duvanskih proizvoda, od proizvođača do prvog maloprodajnog objekta, ako ih ima;
- 11) račun, broj narudžbenice i potvrde o plaćanju svih pravnih lica uključenih u promet duvanskih proizvoda od proizvođača do prvog maloprodajnog objekta, ako je moguće.

Podaci iz stava 3 tač. 1 do 7 ovog člana čine obavezni dio jedinstvene identifikacije.

Podaci iz stava 3 tač. 8 do 11 ovog člana su obavezni, u momentu kada su poznati i moraju da budu elektronskim putem povezani sa jedinstvenom identifikacijom.

Podatke iz stava 3 ovog člana, pravna lica i preduzetnici uključeni u promet duvanskih proizvoda od

proizvođača do prvog maloprodajnog objekta ne smiju mijenjati ili brisati, a lični podaci do kojih se dođe u obavljanju prometa duvanskih proizvoda čuvaju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita ličnih podataka.

Član 51

Pravna lica i preduzetnici uključeni u promet duvanskih proizvoda, od proizvođača do pravnog lica i preduzetnika koji se bavi prometom duvanskih proizvoda na veliko, od koga maloprodajni objekat kupuje duvanski proizvod, evidentiraju nabavku svakog pojedinačnog pakovanja, kao i sva kretanja od proizvođača do kupca u maloprodajnom objektu.

Evidentiranje iz stava 1 ovog člana vrši se označavanjem i obilježavanjem spoljašnjih pakovanja (šteke, kutije, palete i sl.) duvanskih proizvoda, uz mogućnost praćenja i pronalaženja svakog pojedinačnog pakovanja duvanskog proizvoda, u svakom trenutku.

Pravna lica i preduzetnici uključeni u promet duvanskih proizvoda od proizvođača do pravnog lica koje se bavi prometom duvanskih proizvoda na veliko od koga maloprodajni objekat kupuje duvanski proizvod dužna su da vode evidenciju o svakom izvršenom prometu duvanskih proizvoda, u skladu sa zakonom.

Proizvođači duvanskih proizvoda dužni su da obezbijede opremu za elektronsko evidentiranje duvanskih proizvoda svim pravnim licima i preduzetnicima uključenim u promet duvanskih proizvoda, od proizvođača do pravnog lica ili preduzetnika koji se bavi prometom duvanskih proizvoda na veliko od koga maloprodajni objekat kupuje duvanski proizvod, uključujući i uvoz, skladištenje i transport duvanskih proizvoda.

Oprema iz stava 4 ovog člana mora da obezbijedi očitavanje i elektronski prenos podataka iz člana 50 ovog zakona pravnom licu sa kojim proizvođač, odnosno uvoznik zaključuje ugovor o čuvanju tih podataka.

Ugovor iz stava 5 ovog člana proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda zaključuju sa pravnim licem koje ima sjedište u Crnoj Gori, odnosno u državi članici Evropske unije, uz saglasnost Ministarstva i Evropske komisije.

Kontrolu rada pravnog lica iz stava 5 ovog člana vrši ovlašćeno lice (eksterni revizor) koje proizvođač imenuje, uz saglasnost Ministarstva i Evropske komisije.

Ministarstvo i eksterni revizor imaju pravo pristupa podacima iz člana 50 ovog zakona, a proizvođačima i uvoznicima, na njihov zahtjev, u opravdanim slučajevima, Ministarstvo može da odobri pristup tim podacima, osim podacima koji predstavljaju poslovnu tajnu, a koji su zaštićeni u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Izveštaj o kontroli pristupa podacima iz stava 5 ovog člana, eksterni revizor dostavlja Ministarstvu i Evropskoj komisiji, do 31. marta tekuće godine, za prethodnu godinu.

Član 52

Svako pojedinačno pakovanje duvanskog proizvoda koje se stavlja u promet, pored jedinstvene identifikacije, mora da ima i sigurnosni znak za zaštitu od neovlašćenog rukovanja.

Sigurnosni znak je sastavljen od vidljivih i nevidljivih elemenata i mora da bude utisnut ili pričvršćen na pakovanju duvanskog proizvoda, tako da nije moguće njegovo uklanjanje i mora da bude neizbrisiv i ne smije djelimično ili u cjelosti da bude skriven ili prekinut kontrolnom akciznom markicom, oznakom cijene, omotima, košuljicama, kutijama ili drugim natpisima i simbolima, u skladu sa zakonom.

Tehničke standarde za uspostavljanje sljedljivosti i rad sistema za praćenje duvanskih proizvoda, sadržinu i označavanje jedinstvenom identifikacijom, unos, prenos, obradu i čuvanje, pristup tim podacima, kao i druga pitanja od značaja za jedinstvenu identifikaciju propisuje Ministarstvo.

V. PROMET NOVIH DUVANSKIH PROIZVODA, ELEKTRONSKIH CIGARETA I BILJNIH PROIZVODA ZA PUŠENJE

Član 53

Proizvođači i uvoznici novih duvanskih proizvoda koji planiraju da stave u promet novi duvanski proizvod, dužni su da elektronskim putem o tome obavijeste Ministarstvo i Evropsku komisiju, najkasnije šest mjeseci prije njegovog stavljanja u promet.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana sadrži detaljan opis novog duvanskog proizvoda, uputstvo za upotrebu i podatke o sastojcima i emisijama.

Pored obavještenja iz stava 1 ovog člana, proizvođači i uvoznici novog duvanskog proizvoda dužni su da dostave i sve raspoložive:

- 1) naučne studije o toksičnosti, stvaranju zavisnosti i privlačnosti novog duvanskog proizvoda, posebno u odnosu na njegove sastojke i emisije;

- 2) studije o istraživanju tržišta duvanskih i drugih proizvoda o sklonostima različitih grupa ispitanika (u odnosu na pol, obrazovanje, socijalnu strukturu i sl.), uključujući mlade i pušače;
- 3) sažetke istraživanja tržišta koja su sprovedena prije stavljanja novog duvanskog proizvoda na tržište;
- 4) relevantne podatke, sa analizama rizika od upotrebe novog duvanskog proizvoda, očekivanom dejstvu na prestanak, odnosno na započinjanje upotrebe duvanskog proizvoda i procjenu uticaja na svijest korisnika;
- 5) za bezdimne duvanske proizvode i naučne dokaze da uređaji koji su namijenjeni za konzumaciju tog bezdimnog duvanskog proizvoda ne sagorijevaju duvan i ne proizvode duvanski dim koji se aktivno ili pasivno udiše ili izdiše, kao i odgovarajuće isprave o ispunjenosti uslova vezanih za električne uređaje.

Bezbjednosna uputstva namijenjena potrošačima električnog uređaja namijenjenog za korišćenje sa bezdimnim duvanskim proizvodima moraju biti sadržana u pakovanju uređaja ili dostavljena potrošaču zajedno sa uređajem.

Proizvođači i uvoznici novih duvanskih proizvoda dužni su da o svim novim ili izmijenjenim informacijama iz stava 3 tačka 2 ovog člana obavijeste Ministarstvo, u roku od tri mjeseca od dana njihove izmjene.

Ministarstvo može od proizvođača i uvoznika novih duvanskih proizvoda da traži obavljanje dodatnih testiranja i dostavljanje informacija i podataka o novom duvanskom proizvodu dobijenih tim testiranjima.

Informacije i podatke iz stava 6 ovog člana proizvođači i uvoznici novih duvanskih proizvoda dostavljaju i Evropskoj komisiji.

Član 54

Na osnovu dostavljenih informacija i podataka iz člana 53 ovog zakona, Ministarstvo vrši upis novog duvanskog proizvoda u Registar novih duvanskih proizvoda.

Za upis u Registar novih duvanskih proizvoda, proizvođači i uvoznici plaćaju administrativnu taksu, u skladu sa zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

Bliži način vođenja i sadržinu Registra novih duvanskih proizvoda propisuje Ministarstvo.

Član 55

Elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje mogu da se stavljaju u promet samo ako ispunjavaju uslove propisane zakonom.

Član 56

Proizvođači i uvoznici koji planiraju da stave u promet elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje, dužni su da elektronskim putem o tome obavijeste Ministarstvo i Evropsku komisiju, šest mjeseci prije njihovog stavljanja u promet.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se elektronskim putem i, u zavisnosti od toga da li se stavlja u promet elektronska cigareta ili posuda za ponovno punjenje, mora da sadrži:

- 1) podatke o proizvođaču i uvozniku (naziv i sjedište ili ime, prezime i boravak, odnosno prebivalište, broj telefona i adresa), ako je moguće;
- 2) popis svih sastojaka sadržanih u proizvodu i podatke o emisiji supstanci koje nastaju njegovom upotrebom, po robnoj marki i vrsti, uključujući i njihove količine;
- 3) podatke o toksičnosti sastojaka i emisijama supstanci tog proizvoda, u zagrijanom stanju i njihovom uticaju na zdravlje korisnika prilikom udisanja, kao i uticaju stvaranja zavisnosti;
- 4) informacije o dozi i unosu nikotina prilikom upotrebe u uobičajenim ili razumno predvidljivim uslovima;
- 5) opis sastavnih djelova proizvoda (po mogućnosti, mehanizma za otvaranje i punjenje elektronske cigarete ili posude za punjenje);
- 6) opis postupaka proizvodnje (serijska proizvodnja i sl.);
- 7) izjavu da postupak proizvodnje ispunjava uslove propisane ovim zakonom;
- 8) izjavu da proizvođač i uvoznik snose punu odgovornost za količinu i bezbjednost proizvoda kod stavljanja u promet i korišćenja u uobičajenim okolnostima ili razumno predvidljivim uslovima;
- 9) spisak podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu u procesu proizvodnje; i
- 10) podatke o odgovornom pravnom licu ili preduzetniku, odnosno uvozniku sa sjedištem ili boravkom u Evropskoj uniji (naziv i sjedište ili ime, prezime i boravak, odnosno prebivalište, broj telefona i adresa), ako je moguće.

Ministarstvo može od proizvođača i uvoznika elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje da traži dodatne informacije i podatke.

Informacije i podatke iz stava 3 ovog člana proizvođači i uvoznici elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje dostavljaju i Evropskoj komisiji.

Proizvođači i uvoznici elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje dužni su da obavijeste Ministarstvo i Evropsku komisiju o svakoj promjeni informacija i podataka iz stava 2 ovog člana, u roku od šest mjeseci od dana njihove izmjene.

Član 57

Na osnovu dostavljenih informacija i podataka iz člana 56 ovog zakona, Ministarstvo vrši upis elektronske cigarete, odnosno posude za ponovno punjenje u Registar elektronskih cigareta, odnosno posuda za ponovno punjenje.

Za upis u Registar elektronskih cigareta, odnosno posuda za ponovno punjenje proizvođači i uvoznici plaćaju administrativnu taksu, u skladu sa zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

Bliži način vođenja i sadržinu Registra elektronskih cigareta, odnosno posuda za ponovno punjenje propisuje Ministarstvo.

Član 58

Dozvoljeno je stavljanje u promet elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje pod uslovom, da:

- 1) se tečnost koja sadrži nikotin stavlja u promet samo u odgovarajućim posudama za ponovno punjenje, zapremine do 10 ml, u potrošnim elektronskim cigaretama ili u ulošcima za jednokratnu upotrebu;
- 2) su ulošci ili punjenje zapremine do 2 ml;
- 3) tečnost koja sadrži nikotin ne sadrži više od 20 mg/ml nikotina;
- 4) tečnost koja sadrži nikotin ne sadrži aditive iz člana 33 ovog zakona;
- 5) se za proizvodnju tečnosti koja sadrži nikotin koriste sastojci visoke čistoće, a da sastojci koji nisu sadržani u članu 56 stav 2 tačka 2 ovog zakona mogu da budu prisutni samo u tragovima, koje prilikom proizvodnje tehnički nije moguće izdvojiti;
- 6) sastojci koji se koriste u tečnosti koja sadrži nikotin ne predstavljaju opasnost za ljudsko zdravlje u zagrijanom ili nezagrijanom obliku, osim samog nikotina;
- 7) elektronske cigarete oslobađaju doze nikotina u ujednačenim nivoima;
- 8) djeca ne mogu sa njima rukovati;
- 9) na njima nisu moguće neovlašćene izmjene;
- 10) su zaštićeni od loma i curenja tečnosti koja sadrži nikotin; i
- 11) imaju mehanizam koji obezbjeđuje ponovno punjenje bez curenja tečnosti koja sadrži nikotin.

Član 59

Svako pojedinačno pakovanje elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje koje se stavlja u promet, mora da sadrži:

- 1) uputstva za upotrebu i čuvanje;
- 2) obavještenje da se upotreba ne preporučuje mladima i nepušačima;
- 3) informacije o kontraindikacijama;
- 4) upozorenja za posebno rizične grupe korisnika;
- 5) informacije o mogućim štetnim dejstvima;
- 6) informacije o toksičnosti i stvaranju zavisnosti;
- 7) kontakt podatke proizvođača ili uvoznika (naziv i sjedište ili ime, prezime i boravak, odnosno prebivalište, broj telefona i adresa); i
- 8) kontakt podatke pravnih lica ili preduzetnika u Evropskoj uniji (naziv i sjedište ili ime, prezime i boravak, odnosno prebivalište, broj telefona i adresa).

Svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje sadrži, i:

- 1) popis sastojaka sadržanih u proizvodu u padajućem redosljedu, po masi;
- 2) podatke o sadržaju nikotina i emisiji supstanci prilikom upotrebe, po dozi;
- 3) serijski broj i preporuku da se proizvod drži van dohvata djece;
- 4) zdravstveno upozorenje: "Ovaj proizvod sadrži nikotin koji izaziva snažnu zavisnost", utisnuto u skladu sa članom 42 stav 4 tač. 1 i 2 ovog zakona.

Član 60

Proizvođači i uvoznici elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje dužni su da dostave Ministarstvu i Institutu izvještaj do 31. januara tekuće godine, za prethodnu godinu, koji sadrži:

- 1) podatke o obimu prodaje, prema robnoj marki i vrsti proizvoda;
- 2) informacije o istraživanju tržišta o sklonostima različitih grupa potrošača (u odnosu na pol, obazovanje, socijalnu pripadnost i sl.), uključujući mlade, nepušače i pušače;
- 3) informacije o načinu prodaje proizvoda;
- 4) sažetke svih istraživanja tržišta sprovedenih u vezi sa tač. 1 i 2 ovog stava, na crnogorskom i engleskom jeziku; i
- 5) spisak podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu u procesu proizvodnje.

Institut prati razvoj tržišta duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje i uticaj njihove upotrebe na mlade i nepušače, kao i na stvaranje zavisnosti.

Član 61

Podatke i informacije iz čl. 53 i 56 ovog zakona Ministarstvo objavljuje na svojoj internet stranici, osim podataka koji se odnose na lične podatke i podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu u procesu proizvodnje.

Na zahtjev Evropske komisije ili nadležnih tijela država članica Evropske unije, Ministarstvo dostavlja podatke i informacije iz stava 1 ovog člana.

Član 62

Proizvođači i uvoznici elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje dužni su da uspostave i održavaju sistem za prikupljanje informacija o sumnjama na štetna dejstva tih proizvoda na zdravlje ljudi.

Ako proizvođači ili uvoznici posumnjaju ili utvrde da elektronske cigarete ili posude za ponovno punjenje, koje se nalaze u njihovom posjedu i namijenjeni su za stavljanje u promet ili se nalaze u prometu, nijesu bezbjedni, nijesu dobrog kvaliteta ili ne ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, dužni su da odmah preduzmu odgovarajuće korektivne mjere, u cilju njihovog popravljavanja, povlačenja ili uništavanja.

U slučaju iz stava 2 ovog člana, proizvođači ili uvoznici dužni su da odmah obavijeste organ uprave nadležan za inspekcijske poslove i da dostave podatke o riziku za zdravlje i bezbjednost ljudi, preduzetim korektivnim mjerama i njihovim rezultatima, kao i druge informacije o bezbjednosti, kvalitetu i štetnim uticajima elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje na zdravlje ljudi.

Član 63

Ako Ministarstvo utvrdi da bi određena vrsta elektronske cigarete ili posude za ponovno punjenje koja se nalazi u prometu mogla da predstavlja ozbiljnu opasnost za zdravlje ljudi, odmah obavještava organ uprave nadležan za inspekcijske poslove, u cilju preduzimanja odgovarajućih upravnih mjera i radnji, u skladu sa zakonom.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo obavještava Evropsku komisiju i nadležna tijela drugih država članica Evropske unije o preduzetim mjerama i dostavlja im sve raspoložive podatke.

Član 64

Svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje biljnih proizvoda za pušenje mora da sadrži sljedeće zdravstveno upozorenje: "Pušenje ovog proizvoda škodi vašem zdravlju".

Zdravstveno upozorenje iz stava 1 ovog člana mora da:

- 1) bude utisnuto na prednjoj i zadnjoj površini pojedinačnog i spoljašnjeg pakovanja;
- 2) bude utisnuto u skladu sa članom 42 stav 4 ovog zakona;
- 3) pokriva 30% pripadajuće površine pojedinačnog i spoljašnjeg pakovanja.

Na pojedinačnom i spoljašnjem pakovanju biljnih proizvoda za pušenje ne smiju da budu utisnute oznake ili karakteristike iz člana 48 stav 1 tač. 1, 2 i 4 ovog zakona, niti informacije da proizvod ne sadrži aditive ili arome.

Član 65

Proizvođači i uvoznici biljnih proizvoda za pušenje dužni su da Ministarstvu dostave popis svih sastojaka i njihovih količina koji se koriste u njihovoj proizvodnji, po robnoj marki i vrsti.

U slučaju izmjene sastava biljnih proizvoda za pušenje, proizvođači i uvoznici dužni su da Ministarstvu dostave obavještenje o tome kako ta izmjena utiče na sastojke iz stava 1 ovog člana.

Podaci iz st. 1 i 2 ovog člana dostavljaju se Ministarstvu tri mjeseca prije stavljanja u promet novog ili izmijenjenog biljnog proizvoda za pušenje.

Prilikom dostavljanja podataka iz st. 1 i 2 ovog člana, proizvođači i uvoznici biljnih proizvoda za pušenje dužni su da Ministarstvo obavijeste o tome koji podaci predstavljaju poslovnu tajnu u procesu proizvodnje.

Podatke i informacije iz st. 1 i 2 ovog člana Ministarstvo objavljuje na svojoj internet stranici, osim podataka koji se odnose na lične podatke i podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu u procesu proizvodnje, u skladu sa zakonom.

VI. NADZOR

Član 66

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

Poslove inspeksijskog nadzora vrše inspektori nadležni za oblasti na koje se odnose mjere ograničenja i zabrane upotrebe duvanskih proizvoda, u skladu sa zakonom, i to:

- 1) sanitarni inspektor u odnosu na zabranu prometa duvanskih proizvoda iz člana 12 stav 1 tačka 1 al. 1 i 2 ovog zakona, sadržaj katrana, nikotina i ugljen monoksida, obavezu isticanja oznaka o zabrani pušenja i zabranu pušenja u radnom i javnom prostoru, izuzev u objektima u kojima se obavlja zdravstvena djelatnost, proizvodnja, kontrola i promet lijekova i medicinskih sredstava i javnom prostoru iz člana 17 stav 2 tačka 3 ovog zakona, kao i ispunjenost uslova u kazinima iz člana 18 stav 5 ovog zakona;
- 2) zdravstveni inspektor u odnosu na zabranu reklamiranja i sponzorisanja duvanskih proizvoda, zabranu pušenja duvanskih proizvoda prilikom nastupa u medijima, zabranu objavljivanja u štampanim medijima fotografija ili crteža lica koja puše, obavezu isticanja oznaka o zabrani pušenja i zabranu pušenja u objektima u kojima se obavlja zdravstvena djelatnost, odnosno proizvodnja, kontrola i promet lijekova i medicinskih sredstava;
- 3) tržišni inspektor u odnosu na zabranu prometa duvanskih proizvoda iz čl. 8, 9 i 10 ovog zakona, kao i člana 12 stav 1 tačka 1 al. 3 do 7 i tačka 2 ovog zakona, obavezu isticanja oznake o zabrani prodaje duvanskih proizvoda iz člana 11 ovog zakona, zabranu prometa proizvoda iz člana 13 ovog zakona, isticanje na pakovanju duvanskih proizvoda propisanih kombinovanih upozorenja o štetnosti pušenja, podataka o sadržini katrana, nikotina i ugljen monoksida, kao i u odnosu na zdravstvena upozorenja na pojedinačnom i spoljašnjem pakovanju duvanskih proizvoda;
- 4) turistički inspektor u odnosu na obavezu isticanja oznake o zabrani pušenja i zabranu pušenja u javnom prostoru iz člana 17 stav 2 tačka 3 ovog zakona.

U postupku inspeksijskog nadzora inspektori vrše nadzor u odnosu na označavanje prostorija u kojima je pušenje dozvoljeno.

Lica iz stava 2 ovog člana dužna su da godišnje izvještaje o izvršenim nadzorima i preduzetim mjerama dostavljaju Ministarstvu, do kraja januara tekuće godine za prethodnu godinu, a na zahtjev Ministarstva i češće.

Član 67

O izvršenom nadzoru korišćenja aditiva iz člana 35 stav 2 ovog zakona i mjerama koje su preduzete u postupku inspeksijskog nadzora, Ministarstvo dostavlja izvještaj Evropskoj komisiji do 20. maja tekuće godine, za prethodnu godinu.

VII. KAZNE NE ODREDBE

Član 68

Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) reklamira duvanske proizvode, elektronske cigarete, posude za ponovno punjenje i slične duvanske proizvode na način propisan u članu 6 stav 1 ovog zakona;
- 2) besplatno daje duvanske proizvode za pušenje, elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje, u reklamne svrhe ili za sponzorisanje događaja ili aktivnosti međunarodnog karaktera (član 6 stav 3);
- 3) sponzoriše radijske programe, događaje ili aktivnosti ili događaje i aktivnosti međunarodnog karaktera (član 6 stav 5);
- 4) vrši promet duvana za oralnu upotrebu (član 8);
- 5) vrši prekograničnu kupovinu na daljinu duvanskih i sličnih proizvoda, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje ili novih duvanskih proizvoda (član 9);

- 6) prodaje duvanske proizvode licima mlađim od 18 godina života (član 10 stav 1);
- 7) na maloprodajnom objektu nema istaknutu oznaku o zabrani prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina života (član 11 stav 1);
- 8) vrši promet duvanskih proizvoda u javnom prostoru u kome se obavlja vaspitno-obrazovna i zdravstvena djelatnost, u apotekama i specijalizovanim prodavnicama medicinskih sredstava, u javnom prostoru sportsko-rekreativnih objekata, iz automatskih aparata, uz davanje posrednih ili neposrednih povlastica kupcima ili nekom trećem licu, kao što je davanje poklona, premija, sniženog trgovačkog rabata ili prava da se učestvuje u nagradnoj igri, lutriji ili takmičenju, koji sadrže oznake, riječi ili izraze koji upućuju na to da je ta vrsta manje štetna od drugih ("low tar", "light", "mild", "ultra light", odnosno "nizak katran", "laki", "blagi", "ultra laki" ili druge slične oznake) i/ili na način koji kupcima omogućava samoposluživanje sa izloga maloprodajnih objekata (član 12 stav 1 tačka 1);
- 9) vrši promet cigareta pojedinačno ili u pakovanjima koja sadrže manje od 20 cigareta (član 12 stav 1 tačka 2);
- 10) prodaje slatkiše, igračke i druge proizvode namijenjene djeci koji imaju oblik bilo koje vrste duvanskog proizvoda (član 13 stav 1 tačka 1);
- 11) prodaje proizvode koji nisu duvanski proizvodi (odjevni predmeti, modni detalji, motorna vozila i sl.), a imaju naziv, logotip i slične oznake koje upućuju na duvanski proizvod (član 13 stav 1 tačka 2);
- 12) dozvoli pušenje duvanskih proizvoda prilikom nastupa u medijima ili dozvoli objavljivanje u štampanim medijima fotografija ili crteža lica koja puše (član 14);
- 13) dozvoli pušenje u radnom ili javnom prostoru, kao i izlaganje drugih lica sekundarnom duvanskom dimu, suprotno ovom zakonu (član 15);
- 14) označi kao prostoriju za pušenje u radnom prostoru u kome poslove obavljaju državni organi, organi državne uprave, organi uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave i službe, kao i druga pravna lica koja vrše javna ovlašćenja ili prostoru u kome se obavlja zdravstvena djelatnost, vaspitno-obrazovna djelatnost, socijalna zaštita, kulturna djelatnost, sport i rekreacija ili proizvodnja i promet lijekova i medicinskih sredstava ili trgovinska djelatnost ili proizvodnja, promet i skladištenje hrane, snimanje i javno emitovanje programa ili u prostoru u kome se održavaju sastanci i javni skupovi (član 18 stav 2);
- 15) dozvoli pušenje u sobi i apartmanu za smještaj gostiju, koji nije odredio i u kojim nije istakao oznaku da je u tim sobama i apartmanima pušenje dozvoljeno (član 18 stav 4);
- 16) dozvoli pušenje u kazinu koji nije opremljen uređajima za ventilaciju, pepeljarama i odgovarajućim protivpožarnim uređajima i koji nije izolovan na način da nije moguć protok duvanskog dima u ostale djelove prostora (član 18 stav 5);
- 17) prostorija koju odredi isključivo za pušenje i u kojoj istakne oznaku da je u toj prostoriji pušenje dozvoljeno ne ispunjava uslove iz člana 19 st. 1 i 2 ovog zakona;
- 18) se u prostoriji koju je označio kao prostoriju u kojoj je pušenje dozvoljeno vrše poslovi iz djelatnosti poslodavca ili se vrši konzumacija hrane (član 19 stav 3);
- 19) u radnom ili javnom prostoru u kojem je zabranjeno pušenje na vidnom mjestu ne istakne oznake o zabrani pušenja, u skladu sa ovim zakonom (član 20);
- 20) obavlja vaspitno-obrazovnu djelatnost, a u skladu sa odgovarajućim programom edukacije, ne upozna djecu i mlade o štetnosti upotrebe duvanskih proizvoda po zdravlje (član 22 stav 1);
- 21) u okviru svojih aktivnosti, ne upozna lica koja se bave sportom o štetnosti upotrebe duvanskih proizvoda (član 22 stav 2);
- 22) ne izvrši mjerenje, odnosno provjeru mjerenja emisije supstanci duvanskih proizvoda, najmanje jedanput godišnje i rezultate mjerenja ne dostavi Ministarstvu do 20. decembra tekuće godine (član 29 stav 1);
- 23) prema robnoj marki i vrsti duvanskih proizvoda, Ministarstvu i Institutu do 20. decembra tekuće godine, ne dostavi u elektronskom obliku podatke iz člana 30 stav 1 ovog zakona;
- 24) nastupi izmjena podataka iz člana 30 stav 1 ovog zakona, a o tome ne obavijesti Ministarstvo i Institut, 60 dana prije stavljanja duvanskih proizvoda u promet i ne dostavi podatke iz člana 30 stav 2 ovog zakona;
- 25) na zahtjev Ministarstva, pored mjerenja emisije supstanci iz člana 24 ovog zakona, ne izvrši i mjerenje emisije drugih supstanci iz duvanskih proizvoda (član 31 stav 1);
- 26) do 20. decembra tekuće godine ne obavijesti Ministarstvo u elektronskom obliku, o metodama koje su korišćene za mjerenje emisije supstanci iz člana 31 stav 1 ovog zakona, kao i o svim maksimalnim nivoima emisije ovih supstanci (član 31 stav 2);
- 27) do 15. januara tekuće godine, za prethodnu godinu, u elektronskom obliku ne dostavi Ministarstvu podatke iz člana 32 stav 1 ovog zakona;

- 28) do 20. maja tekuće godine, za prethodnu godinu ne dostavi Ministarstvu spisak aditiva sadržanih u cigaretama ili rezanom duvanu, za koje postoje posebne obaveze praćenja njihovog korišćenja u proizvodnji duvanskih proizvoda zbog štetnog uticaja po život i zdravlje ljudi (član 33 stav 1);
- 29) za cigarete ili rezani duvan koji sadrži aditive iz člana 33 ovog zakona jednom godišnje ne sprovede sveobuhvatno ispitivanje iz člana 34 stav 1 ovog zakona;
- 30) pored ispitivanja iz člana 34 stav 1 ovog zakona, jednom godišnje u svim duvanskim proizvodima ne sprovede ispitivanje o uticaju emisije supstanci koje imaju CMR svojstva, njihovim količinama i efektima koji povećavaju CMR svojstva u znatnoj ili mjerljivoj količini (član 34 stav 2);
- 31) o ispitivanjima iz člana 34 st. 1 i 2 ovog zakona ne sačini izvještaj koji sadrži podatke iz člana 34 stav 3 ovog zakona;
- 32) izvještaj o ispitivanju aditiva iz člana 34 stav 1 ovog zakona ne sačini i ne dostavi Ministarstvu i Institutu do 20. maja tekuće godine, za prethodnu godinu (član 34 stav 4);
- 33) o korišćenju aditiva iz člana 35 stav 2 ovog zakona ne dostavi izvještaj Ministarstvu i Evropskoj komisiji do 20. maja tekuće godine, za prethodnu godinu (član 35 stav 4);
- 34) proizvodi ili stavlja u promet cigarete ili rezani duvan u kojima su ili u bilo kom sastavnom dijelu (filteri, papiri, pakovanja, kapsule), dodate arome ili neka tehnička svojstva koja omogućavaju izmjenu mirisa ili ukusa duvanskog proizvoda ili jačine duvanskog dima (član 36 stav 1);
- 35) proizvodi ili stavlja u promet duvanske proizvode koji sadrže vitamine i druge aditive koji stvaraju privid da duvanski proizvod koristi zdravlju ili je manje opasan za zdravlje, koji sadrže kofein, taurin ili druge aditive i stimulanse koji se povezuju sa energijom i vitalnošću, kod kojih se emituju, odnosno otpuštaju obojene supstance tokom pušenja, koji tokom pušenja olakšavaju udisanje ili unos nikotina i koji imaju CMR svojstva u nezapaljenom obliku (član 37);
- 36) proizvodi ili stavlja u promet duvanske proizvode kojima su dodati aditivi u količinama koje, u skladu sa naučnim saznanjima, sagorijevanjem povećavaju toksično dejstvo, stvaranje zavisnosti ili CMR svojstva duvanskog proizvoda u znatnoj ili mjerljivoj količini (član 38);
- 37) pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskih proizvoda koji se stavljaju u promet nije obilježeno zdravstvenim upozorenjem koje se odnosi na štetna dejstva po život i zdravlje ljudi ili druge štetne posljedice njegove upotrebe, uključujući tekstualna upozorenja, kombinovana zdravstvena upozorenja, opšta upozorenja i informativne poruke, u skladu sa ovim zakonom (član 40 stav 1);
- 38) na pojedinačnom ili spoljašnjem pakovanju duvanskih proizvoda za pušenje, utisne oznake ili karakteristike duvanskog proizvoda (tekst, simbol, naziv, zaštitni znak, figurativne i druge oznake), u slučajevima navedenim u članu 48 ovog zakona;
- 39) prije stavljanja u promet novih duvanskih proizvoda elektronskim putem o tome ne obavijesti Ministarstvo i Evropsku komisiju, najkasnije šest mjeseci prije njegovog stavljanja u promet (član 53 stav 1);
- 40) bezbjednosna uputstva namijenjena potrošačima električnog uređaja namijenjenog za korišćenje sa bezdimnim duvanskim proizvodima nisu sadržana u pakovanju uređaja ili nisu dostavljena potrošaču zajedno sa uređajem (član 53 stav 4);
- 41) pored obavještenja iz člana 53 stav 1 ovog zakona ne dostavi i sve raspoložive podatke i informacije iz člana 53 stav 3 ovog zakona;
- 42) o svim novim ili izmijenjenim informacijama iz člana 53 stav 3 tačka 2 ovog zakona ne obavijesti Ministarstvo, u roku od tri mjeseca od dana njihove izmjene (član 53 stav 5);
- 43) u roku od šest mjeseci prije stavljanja u promet elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje, elektronskim putem o tome ne obavijesti Ministarstvo i Evropsku komisiju (član 56 stav 1);
- 44) obavještenje iz člana 56 stav 1 ovog zakona ne sadrži podatke i informacije iz člana 56 stav 2 ovog zakona;
- 45) ne obavijesti Ministarstvo i Evropsku komisiju o svakoj promjeni informacija i podataka iz člana 56 stav 2 ovog zakona, u roku od šest mjeseci od dana njihove izmjene (član 56 stav 5);
- 46) stavi u promet elektronsku cigaretu ili posudu za ponovno punjenje koja ne ispunjava uslove iz člana 58 ovog zakona;
- 47) stavi u promet elektronsku cigaretu ili posudu za ponovno punjenje koja ne sadrži podatke i informacije iz člana 59 ovog zakona;
- 48) Ministarstvu i Institutu ne dostavi izvještaj do 31. januara tekuće godine, za prethodnu godinu koji sadrži podatke i informacije iz člana 60 stav 1 ovog zakona;
- 49) Ministarstvu ne dostavi popis svih sastojaka i njihovih količina koji se koriste u proizvodnji biljnih proizvoda za pušenje, po robnoj marki i vrsti (član 65 stav 1);

50) u slučaju izmjene sastava biljnih proizvoda za pušenje Ministarstvu ne dostavi obavještenje o tome kako ta izmjena utiče na sastojke iz člana 65 stav 1 ovog zakona (član 65 stav 2).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, odgovorno lice u državnom organu, organu državne uprave, organu uprave i organu lokalne samouprave, organu lokalne uprave i službi novčanom kaznom u iznosu od 100 eura do 2.000 eura.

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 6.000 eura.

Član 69

Novčanom kaznom u iznosu od 30 eura do 1.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice ako:

- 1) lice mlađe od 18 godina života prodaje duvanske proizvode (član 10 stav 2);
- 2) puši u radnom ili javnom prostoru i izlaže druga lica sekundarnom duvanskom dimu, suprotno ovom zakonu (član 15); i
- 3) puši u sobama i apartmanima za smještaj gostiju, koje poslodavac nije odredio i istakao oznaku da je u tim sobama i apartmanima pušenje dozvoljeno (član 18 stav 4).

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 70

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana, primjenjivaće se podzakonski akti koji su donijeti na osnovu Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda ("Službeni list RCG", broj 52/04 i "Službeni list CG", br. 32/11 i 3/16), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 71

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da istaknu i prilagode upozorenja u skladu sa članom 44 ovog zakona, u roku od 36 mjeseci od dana donošenja propisa iz člana 44 stav 4 ovog zakona.

Duvanski proizvodi kojima na pakovanju nijesu istaknuta upozorenja u smislu stava 1 ovog člana, mogu da se stavljaju u promet 24 mjeseca od isteka roka iz stava 1 ovog člana.

Elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje koje uvoznici i maloprodajni objekti imaju na zalihama na dan stupanja na snagu ovog zakona, mogu da se stavljaju na tržište do 31. marta 2020. godine.

Uvoznici i maloprodajni objekti dužni su da na dan stupanja na snagu ovog zakona izvrše popis elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje na zalihama i da popisne liste dostave organu uprave nadležnom za inspeksijske poslove, u roku od sedam dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 72

Do akreditacije laboratorije iz člana 27 ovog zakona, proizvođači, odnosno uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da Ministarstvu dostavljaju rezultate provjere tačnosti mjerenja iz člana 29 ovog zakona od države u kojoj je proizveden duvanski proizvod.

Član 73

Vlasnici, odnosno korisnici radnog i javnog prostora, maloprodajni objekti, kao i poslodavci iz člana 17 stav 2 tačka 3 ovog zakona, dužni su da usklade označavanje sa ovim zakonom u roku od mjesec dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 74

Odredbe člana 7 ovog zakona u dijelu koji se odnosi na obavještenja data u publikacijama koje se ne izdaju i ne štampaju u državama koje su članice Evropske unije, člana 35 stav 3 koji se odnosi na traženje stručnog mišljenja od nezavisnog savjetodavnog tijela Evropske komisije, člana 27 stav 5, člana 31 st. 3 i 4, člana 32 stav 5, člana 35 stav 4, člana 56 st. 1, 4 i 5, člana 61 stav 2, člana 63 stav 2, člana 67 i člana 68 stav 1 tač. 36, 41 i 46 ovog zakona u dijelu koji se odnosi na izvještavanje Evropske komisije primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Odredbe čl. 50, 51 i 52 ovog zakona primjenjivaće se nakon isteka pet godina od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 75

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda ("Službeni list RCG", broj 52/04 i "Službeni list CG", br. 32/11 i 3/16) i odredbe Zakona o taksama na upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja u ugostiteljskim objektima ("Službeni list CG", broj 37/17) koje se odnose na upotrebu duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima.

Član 76

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

U ovaj zakon prenesene su:

Direktiva 2014/40/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 3. aprila 2014. godine o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, predavljanju i prodaji duvanskih i sličnih proizvoda i o stavljanju van snage Direktive 2001/37/EZ

Direktiva 2003/33/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. maja 2003. godine o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o oglašavanju i sponzorstvu duvanskih proizvoda

Preporuka Savjeta od 2. decembra 2002. godine o prevenciji pušenja sa inicijativom za poboljšanje kontrole duvanskih proizvodima (2003/54/EC)

Preporuka Savjeta od 30. novembra 2009. godine o zonama bez duvanskog dima (2009/C 296/02)